

Ny bog: Kritikken af det 21. århundredes tobaksmoment

Camilla Mehlsens nye bog, *Opmærksomhedstyveriet*, har en fortællende stil, der dels trækker på personlige anekdoter, som når der står, at hun selv er mor til to forsøgskaniner i tech-eksperimentet, og dels på professionelle erfaringer fra de mange år som digital medieanalytiker, foredragsholder og forfatter til bøger om digitale udfordringer. Foto: Flickr.

Rasmus Lund Nielsen

18.02.2024

BØGER // ANMELDELSE – Camilla Mehlsens nyeste

bog, *Opmærksomhedstyveriet*, redegør fint for vores samtids mediehistorie, og hvordan vores børn er en vare i alletiders største medieeksperiment. Bogen analyserer glimrende, hvordan opmærksomheden stjæles, men jeg savner, at der tænkes længere end strukturelle forandringer, skriver Rasmus Lund Nielsen.

Opmærksomhedstyveriet

Forfatter: Camilla Mehlsen

Forlag: Informations Forlag

Udkom 23. januar 2024.

Til et af Camilla Mehlsens mange foredrag spørger en far hende, hvordan hun tror, at vi vil se tilbage på vores digitale tid om 20 år. Ordene vælter ud med en kraft, der overrasker hende, da hun sorgfuldt og vredt svarer, at vi vil “sige undskyld til vores

børn ... fordi vi lod markedet sejre over sund fornuft og gjorde vores børn og unge til forsøgskaniner i verdens største levende eksperiment.”

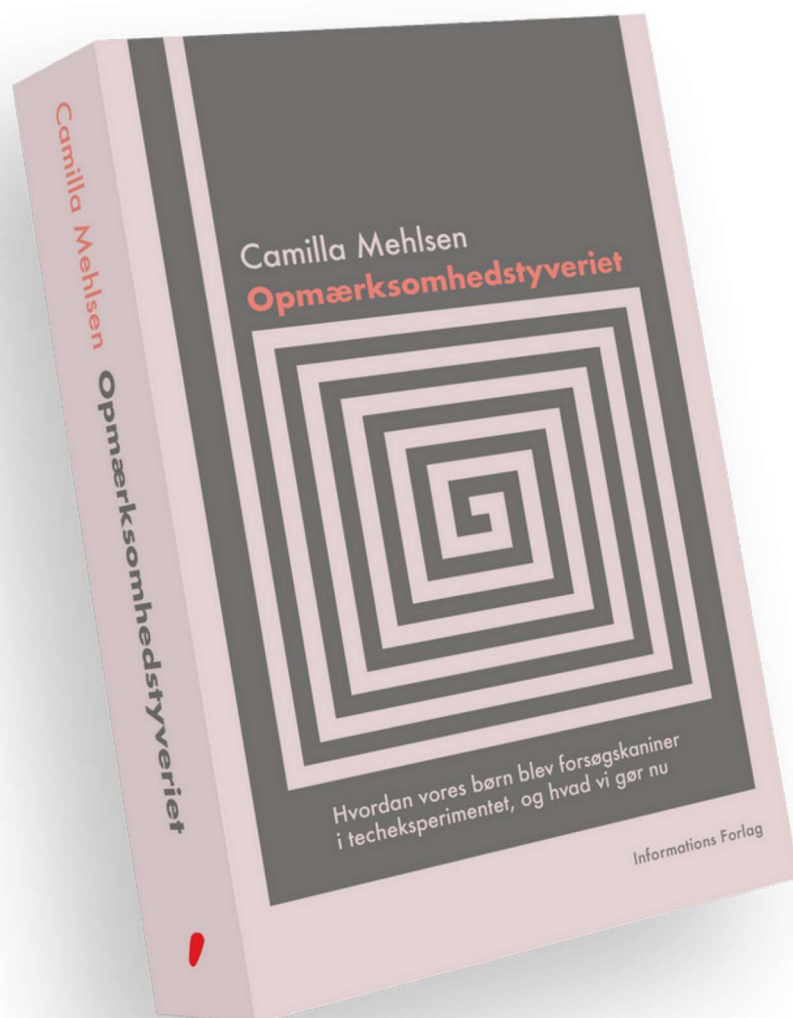
“Den fortællende, personlige stil fungerer generelt godt

Hendes svar får salen til at spidse ører, og hendes pointe er klar: Det er et historisk generationssvigt, at store dele af barndommen og ungdommen forsvinder i skærme, spil og sociale medier. Spørgsmålet er, om opmærksomhedsøkonomien er det egentlige problem, eller om det bare er et grotesk symptom på noget, der er meget større. Det kommer vi tilbage til.

Hvorfor “fluks” og “mandelcroissant”?

Indledningen er kendetegnende for bogens fortællende stil, der dels trækker på personlige anekdoter, som når der står, at Camilla Mehlsen selv er mor til to forsøgskaniner i tech-eksperimentet, og dels på professionelle erfaringer fra de mange år som digital medieanalytiker, foredragsholder og forfatter til bøger som *Sandhedsministeriet* med Vincent F. Hendricks fra 2021 og *Teknologiens testpiloter* fra 2016.

Den fortællende, personlige stil fungerer generelt godt. Den er med til ikke at pege fingre ad forældre, der står i de dilemmaer, som opmærksomhedsøkonomien stiller dem overfor. Og så tager jeg samtidig mig selv i at tælle steder, hvor det føles som at læse en artikel i Femina. En artikel, hvor alt skal se så uperfekt perfekt ud – på en opsat og poleret måde, man i min far-til-et-lille-barn-algoritme så ofte møder på mødres Instagramprofil.

Det er rimeligt at spørge, om også tech-giganter er ansvarlige i konkrete, tragiske sager, når de har kendt risikoen, men bevidst set den anden vej, skriver Rasmus Lund Nielsen i sin anmeldelse af Camilla Mehlsens nye bog, *Opmærksomhedstyveriet*.

Der står for eksempel et sted, at Camilla Mehlsen på alt.dk lærer om sin aldersgruppe, hun bør spise gulerodsstænger og humus som snack, og som en stille “protest mod reklamens opmærksomhedsjagt, gik jeg fluks ud i køkkenet for at spise min yndlingsspise, når jeg har skrive-dag: en mandelcroissant.” Hvorfor “fluks” og “mandelcroissant”? Måske overser jeg ironien, eller også er jeg bare ikke målgruppen.

Paparazziforældre: “Say cheese!”

Den første og længste af bogens to dele beskriver vores samtids mediehistorie. Hvordan vi først blev smartphoneforældre og paparazzifotografede vores børn. Delte de små, nuttede og ofte komiske billeder – måske mest for hurtige likes og i hvert fald uden, at børnene sagde ja. Og for nogle af os kammede det helt over. Der er et vildt eksempel i bogen. En trend, hvor forældre kastede en skive ost i panden på deres små børn, filmede og delte. Forsøg lige at gøre det blandt levende mennesker og se, hvor mange der griner.

“Derfra blev tablets en digital sut, og virksomheder fik øjnene op for, at det ikke alene er de voksne, der er en god forretning online

Derfra blev tablets en digital sut, og virksomheder fik øjnene op for, at det ikke alene er de voksne, der er en god forretning online, at man også kan tjene store summer på de små. Herefter fik vi FOMO, social sammenligning på speed og algoritmer, som er designet til at fastholde opmærksomhed, for nogle i usunde, skadelige og farlige mønstre, der for eksempel glorificerer selvmord. Det er rimeligt at spørge, om også tech-giganter er ansvarlige i konkrete, tragiske sager, når de har kendt risikoen, men bevidst set den anden vej.

Det er bogens pointe, at de digitale medier er direkte sammenfaldende og forbundet med de unges mistrivsel, og at dét er det 21. århundredes tobaksøjeblik. Nu har vi fået øjnene op for, hvor skadeligt det er. Og hvad gør vi så nu? Det undersøger den anden, korteste og desværre mindst ambitiøse del af bogen.

Mens vi drøner afsted på vækstparadigmets motorvej

Bogen tager afstand fra udelukkende at gøre det til et individuelt ansvar. Man må ikke ende i “ond optimisme”, hvor et stort problem, der har rødder i samfundskulturen, italesættes gennem enkle og individuelle løsninger. Som når forældre får at vide, at de jo bare kan slukke tabletten og sende børnene ud i den friske luft, som man gjorde i de gode gamle dage.

“hvor jeg savner, at bogen, sammen med unge, tør diskutere, hvad det er for en (digital) verden, de skal vende sig mod

Modstanden må derimod ske på tre fronter, individuelt, institutionelt og ideologisk, “og det er trivselskrisen, som fører os dertil. Det øjeblik, hvor den offentlige kritik af en industris skadevirkninger vokser så meget, at politikerne sætter ind med regulering af markedet og der kommer retssager mod industrien.”

Det er en af bogens pointer, at der er mange tegn i tiden på, at det allerede sker. Ligesom det skete med tobakken, der snart er en saga blot – i hvert fald cigaretter, for nikotin er der jo masser af i unges munde.

Det er en fin og god pointe, som det er svært at være uenig i, men hvor jeg savner, at bogen, sammen med unge, tør diskutere, hvad det er for en (digital) verden, de skal vende sig mod, når de ser op fra deres skærm. For ærlig talt. Er det ikke hele ideen om vækst, der står i vejen for trivsel for alle arter, også menneskeheden?

Camilla Mehlsen

skærmafængighed

Tech-giganter

Rasmus Lund Nielsen

Født i 1989 og cand.mag. i dansk og litteraturhistorie ved Aarhus Universitet. Siden alt fra forlagsredaktør til barista. Forkærlighed for det skæve, eksentriske og ekstatiske.

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!

Hold dig opdateret med ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →

Ja tak, send mig POV Weekend

POV er et åbent og uafhængigt dansk non-profit medie.

Har du mulighed for at bidrage til vores arbejde? Bliv medlem her →

25 kr./md.

50 kr./md.

100 kr./md.

Overblik

POV International